

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2016-054	Registratiekenmerk:	787148
Onderwerp:	Toekomst Sociale Werkvoorziening		
Korte inhoud:	de projectgroep Toekomst Noord Veluwe heeft onderzoek gedaan naar de samenvoeging van de twee sociale werkvoorzieningsbedrijven Inclusiefgroep en Proson en naar de bestuurlijk-juridische structuur.		

Datum B&W:	1 november 2016	Portefeuillehouder:	Wethouder Van Loozen
-----------------------	------------------------	----------------------------	-----------------------------

Voorstel

Het college stelt de gemeenteraad voor de volgende besluiten te bekrachtigen:

1. instemming met de 'Vervolgrapportage Toekomst Sociale werkvoorziening Noord Veluwe';
2. instemming met de voorgenomen samenvoeging van SW- bedrijven Inclusief Groep en Proson;
3. kennisname van het gegeven dat Inclusiefgroep(IG), in het kader van de samenvoeging met Proson, een pand huurt van Bartiméus voor een periode van 10 jaar tegen de voorwaarden die beide partijen zijn overeengekomen in de onderhandelingen;
4. instemming met de voorgestelde bestuurlijk-juridische structuur waarin gemeenten individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW- bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies);
5. ter beschikking stelling van het fictieve budget voor de Sociale werkvoorziening in het gemeentelijke Participatiebudget in 2017 aan het SW- bedrijf en oriëntatie in een later stadium op alternatieven voor deze vorm van financieren, rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen;
6. gunning van opdrachten aan het SW- bedrijf lonend te maken voor de individuele gemeenten en te werken volgens het model zoals voorgesteld in het advies van de projectgroep Toekomst SW Noord-Veluwe;
7. kennisname van het feit dat de bovenstaande besluiten gevolgen hebben voor de Gemeenschappelijke Regeling 'Regio Noord Veluwe' en nadere voorstellen hierover af te wachten

Inleiding

De transformatie van de Sociale werkvoorziening is in volle gang. Nieuwe instroom in de Sociale werkvoorziening is niet meer mogelijk vanaf 01-01-2015 en gemeenten hebben in het kader van de Participatiewet de opdracht om zoveel mogelijk inwoners in staat te stellen om actief te zijn in zo regulier mogelijk werk. Dit vraagt om een veranderende rol en houding van zowel gemeenten als Sociale Werkvoorzienings(SW)-bedrijven.

De projectgroep Toekomst SW Noord Veluwe heeft van het Portefeuillehoudersoverleg Economie, Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt (PO EWA) de opdracht gekregen om, als vervolg op eerdere besluitvorming, te adviseren over het vervolg van de transformatie van de Sociale werkvoorziening op de Noord Veluwe. De onderwerpen waarover een advies werd gevraagd zijn:

- A. In gang zetten van het proces van samenvoeging van Inclusief Groep en Proson.
- B. Verdere oriëntatie op vereenvoudiging van bestuurlijk – juridische structuur.
- C. Samen met het SW- bedrijf vormgeven aan de gewenste veranderingen en transformatie.
- D. Monitoring, verantwoording en nieuwe contractafspraken per 01-01-2017.

De projectgroep heeft een advies uitgebracht aan het PO EWA. Het PO EWA heeft dit advies (zie bijlage) overgenomen en heeft het college overeenkomstig geadviseerd. Het advies sluit aan bij de wens van de gemeenten om de Sociale werkvoorziening minder op afstand van de gemeenten te organiseren en in lijn te brengen met het gemeentelijk sociaal domein, een balans te vinden in de solidariteit tussen gemeenten en

gemeentelijke beleidsvrijheid in het kader van de Participatiewet en om samen met het SW-bedrijf te komen tot een toekomstbestendige situatie waarin zoveel mogelijk burgers aan de slag gaan in zo regulier mogelijk werk.

Beoogd effect

- Een blijvend perspectief voor de huidige medewerkers in de Sociale werkvoorziening
- Een betaalbare dienstverlening voor de complete doelgroep van de Participatiewet
- Zoveel mogelijk mensen aan de slag in zo regulier mogelijk werk (aansluiting bij de doelstelling van de Participatiewet)
- Meer sturingsmogelijkheden voor gemeenten bij de uitvoering van de Sociale werkvoorziening

Argumenten

Samengevat gaat het om de volgende adviezen voor de onderwerpen B, C en D:

- a) een bestuurlijk-juridische structuur waarin gemeenten individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW-bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies);
- b) als gevolg van de keuze voor de bestuurlijk-juridische structuur, zoals voorgesteld bij beslispunt 1, de Raad van Commissarissen van Inclusief groep om te vormen tot een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt zowel het maatschappelijk belang als het bedrijfsbelang in het oog;
- c) voor de SW- oud een inhoudelijk gelijkloend contract voor alle gemeenten te sluiten en voor de Participatiewet te werken op basis van deelcontracten per gemeente;
- d) het fictieve budget voor de SW- oud in het gemeentelijke Participatiebudget in 2017 ter beschikking te stellen aan het SW- bedrijf en in een later stadium te oriënteren op alternatieven voor deze vorm van financieren, rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen;
- e) een deel van de liquide middelen van het SW-bedrijf te laten terugvloeien naar de gemeenten, onder voorwaarde dat er voor het bedrijf voldoende werkkapitaal resteert. Het besluit over de hoogte van de terug te vloeien middelen wordt in overleg met het SW-bedrijf genomen;
- f) het gunnen van opdrachten aan het SW-bedrijf lonend te maken voor de individuele gemeenten en te werken conform het model zoals voorgesteld in het bijgevoegde advies;
- g) gemeenten die gebruik maken van het pluspakket (Participatiewet) per product/dienst verantwoordingsinformatie overeen te laten komen aan de hand waarvan gemeenten kunnen nagaan in hoeverre de doelstelling (financieel en met betrekking tot de doelgroep) wordt behaald.

Voorgenomen samenvoeging IG en Proson (A)

Het proces van onderhandeling over de samenvoeging van Inclusief Groep en Proson is afgerond. Het proces is vanuit gemeentelijk perspectief begeleid door een gemeentelijke begeleidingsgroep, bestaand uit burgemeester Hoogendoorn van de gemeente Oldebroek (vanuit zijn rol als voorzitter van het PO EWA), wethouder Van der Wal (Harderwijk), wethouder Krooneman (Elburg), ambtelijk ondersteund door de voorzitter en adviseur van de projectgroep 'Toekomst SW Noord Veluwe'. De begeleidingsgroep heeft geen inhoudelijke rol vervuld bij de onderhandelingen. De projectgroep heeft het PO EWA geadviseerd over de uitkomsten van de onderhandelingen in relatie tot de gemeentelijke kaders en heeft geconcludeerd dat beide partijen tot een onderhandelingsresultaat zijn gekomen dat past binnen de kaders die eind 2015 door de gemeenteraden zijn gesteld. De samenvoeging levert de verwachte (financiële) synergievoordelen op en zorgt daarnaast voor meer kansen voor de doelgroep met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Wij adviseren met betrekking tot het financieel meerjarenperspectief de komende jaren te gebruiken om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen, om tekorten (als gevolg van de subsidiedaling en vermindering van schaal) in de toekomst te voorkomen. Zowel het SW- bedrijf als gemeenten hebben hierin een belangrijke rol.

Huur van het pand van Bartiméus

In de onderhandelingsfase hebben IG en Bartiméus onder meer onderhandeld over het vastgoed. Eén van de panden van zorginstelling Bartiméus wordt op dit moment gebruikt voor invulling van SW- werkplekken voor de doelgroep van Proson. Het specifieke karakter van de doelgroep blinden en slechtzienden zorgt ervoor dat de locatie voor deze groep van groot belang is, gezien de faciliteiten die daar aanwezig zijn. In de eerder gestelde kaders hebben de gemeenteraden aangegeven te opteren voor behoud van de huidige locaties binnen de financiële kaders. In opdracht van de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van Inclusief Groep heeft een gemeentelijke werkgroep onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijkheden met betrekking tot het vastgoed, waarbij de opdracht is meegegeven het financieel / bedrijfseconomisch perspectief in samenhang te zien met de totale transformatie van het SW- bedrijf. Deze werkgroep heeft de AvA geadviseerd om het pand

van Bartiméus te huren voor een periode van 10 jaar en niet over te gaan tot koop van het pand. Koop van het pand is volgens de werkgroep sec financieel gezien aantrekkelijker dan huur, maar het relatief geringe financiële voordeel weegt niet op tegen de nadelen van het kopen van een pand. De overwegingen van de werkgroep 'vastgoed' zijn als volgt:

- Gemeenten hebben te maken met grote veranderingen in het Sociaal domein, dit maakt het kopen van een pand in de huidige tijd tot een investering waarvan de gevolgen op langere termijn lastig in te schatten zijn.
- Gelet op de veranderende doelgroep en de veranderende rol van het SW- bedrijf (een beweging van 'binnen' naar 'buiten') is het onzeker hoeveel ruimte er in de toekomst nodig is.
- Er wordt bij huur een vaste prijs per jaar overeengekomen, dit geeft zekerheid. De waarde van het pand op langere termijn is onzeker, gelet op het specifieke karakter en de ligging van het pand
- Onderhoudsrisico's zijn (grotendeels) voor de verhuurder.
- Na afloop van het huurcontract kunnen gemeenten een nieuwe afweging maken, passend bij de situatie van dat moment. Dit zorgt voor flexibiliteit.
- Leegstand van het overige deel van het pand is met name het risico van de verhuurder.
- Het werkkapitaal van Inclusief Groep blijft beschikbaar, dit is niet het geval bij de optie van koop.

De AvA kan zich vinden in de argumentatie van de werkgroep en stelt voor het pand van Bartiméus te huren voor een periode van 10 jaar tegen de door beide partijen overeengekomen voorwaarden. De gevolgen van het huurscenario zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, zoals opgenomen in het bijgevoegde advies.

Positie van Nijkerk in de Gemeenschappelijke regeling Noord-West-Veluwe

De voorgestelde keuze met betrekking tot de bestuurlijk-juridische structuur houdt in dat de individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW-bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies). Deze taak vervalt daarmee voor de Gemeenschappelijke regeling RNV. Aangezien de uitvoering van de Wsw de enige taak is die Nijkerk binnen de GR RNV heeft ondergebracht is het logische gevolg van deze keuze dat Nijkerk zal uittreden uit de GR RNV. De besluitvorming over de operationalisering hiervan volgt in een later stadium.

Kanttelingen

- Over de beoogde transformatie, zowel aan de kant van de gemeenten als van het SW- bedrijf, zijn afspraken gemaakt. Het slagen van deze transformatie vergt een lange adem. Regelmatige evaluatie, en waar nodig bijstelling, is noodzakelijk om gezamenlijk tot het gewenste resultaat te komen.
- Er zijn nieuwe verdienmodellen nodig om tekorten te voorkomen. Gemeenten en SW- bedrijf hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Als het gaat om verbonden partijen, is de insteek dat afbouw de voorkeur heeft boven instandhouding. In dit geval is uit eerdere onderzoeken in 2014 en 2015 gebleken dat afbouw vooralsnog niet de voorkeur heeft, omdat dat geen voordelen biedt en wel extra risico's oplevert. Daarom is eind 2015 door alle bij de Inclusiefgroep betrokken gemeenteraden besloten om Inclusiefgroep en Proson samen te voegen en door te ontwikkelen.
- Het risico dat we als aandeelhouder lopen is op dit moment moeilijk te voorspellen. Inclusiefgroep heeft tot nu toe elk jaar met een positief saldo afgesloten en Proson maakt ook geen verlies meer. Er is een forse financiële buffer bij de Inclusiefgroep waarmee eventuele verliezen een aantal jaren opgevangen kunnen worden. De transformatie van Inclusiefgroep/Proson behelst juist ook de uitdaging om tot een sluitende financiële bedrijfsvoering op termijn te komen. Aan deze transformatie wordt de komende jaren in gezamenlijkheid gewerkt.

Voor verdere kanttelingen bij de voorstellen wordt verwezen naar het bijgevoegde advies.

Communicatie

De communicatie heeft zich gedurende het traject vooral gericht op de communicatie richting de doelgroep en achterban. Het communicatieplan, mede gericht op externe communicatie, krijgt de komende tijd verder invulling. In overleg met de betrokken gemeenten zal een persbericht worden opgesteld.

Uitvoering

Voor de planning wordt verwezen naar het bijgevoegde advies. Eind 2017 zal een eerste evaluatie worden gedaan om, gezamenlijk met het SW- bedrijf, te bepalen in hoeverre de transformatie naar verwachting verloopt. Een uitgebreide evaluatie zal eind 2018 plaatsvinden.

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de heer G. van Beek

de loco-burgemeester,

de heer W. van Veelen

RAADSBESLUIT

Nummer: 2016-054

De raad van de gemeente Nijkerk;
gelezen het collegevoorstel van 1 november 2016;

b e s l u i t :

de volgende besluiten van het college te bekrachtigen:

1. instemming met de 'Vervolgrapportage Toekomst Sociale werkvoorziening Noord Veluwe';
2. instemming met de voorgenomen samenvoeging van SW- bedrijven Inclusief Groep en Proson;
3. kennisname van het gegeven dat Inclusiefgroep(IG), in het kader van de samenvoeging met Proson, een pand huurt van Bartiméus voor een periode van 10 jaar tegen de voorwaarden die beide partijen zijn overeengekomen in de onderhandelingen;
4. instemming met de voorgestelde bestuurlijk-juridische structuur waarin gemeenten individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW- bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies);
5. ter beschikking stelling van het fictieve budget voor de Sociale werkvoorziening in het gemeentelijke Participatiebudget in 2017 aan het SW- bedrijf en oriëntatie in een later stadium op alternatieven voor deze vorm van financieren, rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen;
6. gunning van opdrachten aan het SW- bedrijf lonend te maken voor de individuele gemeenten en te werken volgens het model zoals voorgesteld in het advies van de projectgroep Toekomst SW Noord-Veluwe;
7. kennisname van het feit dat de bovenstaande besluiten gevolgen hebben voor de Gemeenschappelijke Regeling 'Regio Noord Veluwe' en nadere voorstellen hierover af te wachten

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
d.d. 22 december 2016,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA